

og nødvendige Indretninger; navnlig ved jeg, at en Smedie paa selve Skibsværftet har været en Fornødenhed, hvis Mangel er følt i en ganske overordentlig Grad, saa at der ikke kan være nogen Tvivl om, at dette Anslag, naar det engang er bragt istand, rigeligt vil betale sig. Den ærede Rigsdagsmand har meent, at det nærmest paalaa private Kræfter at foranstalte en saadan Smedie; men jeg skal dertil kun tillade mig at gjøre opmærksom paa, at der i denne Henseende findes et ganske særegent Forhold Sted; thi det er mig bekendt, at virkelig flere Private have ønsket at indrette en saadan Smedie, men at der fra Krigsmisnisteriets Side er paa Fæstningens Vegne gjort aldeles bestemt Indsigelse derimod (Hør!). Jeg vil derfor haabe, at det ærede Thing vil tiltræde Udvalgets Mindretals Anskuelse, som har sluttet sig til Regjeringens Forslag.

Ordføreren: Med Hensyn til den Bemærkning, hvormed den høitærede Indenrigsminister indledede sit Foredrag idag, som gik ud paa, at en større Sum skulde være fornøden til Udgifter til Jernbanepæsenet, da vil jeg tillade mig at rette den Anmodning til den høitagtede Minister, at han selv vil stille et Udringsforslag desangaaende til 3die Behandling, dersom han ikke vilde foretrække, hvad jeg for mit Vedkommende skulde ansee for bedre, før den Tid at gjøre et Forslag derom, som kunde blive tilfattet Udvalget, for at det kunde tage samme under Overveelse. Med Hensyn til de andre Punkter, som ville komme under Afstemning i dette Afsnit af Indenrigsministeriets Budget, saa er der kun 2 Punkter, hvorom der har været sig nogen Uenighed, dels Havnen i Helsingør og dels Havnen i Frederikshavn. Hvad begge disse angaaer, skal jeg tillade mig paa Udvalgets Fleertals Vegne at udvilde de Grunde, der især have foranlediget sammes Forslag. Foruden hvad der er bemærket af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), til hvis Foredrag jeg i denne Henseende kan henholde mig, saa er der en Betragtning, som jeg troer i høi Grad har gjort sig gjældende hos Udvalget, nemlig, at det er høist uheldigt, at Staten giver sig af med at staae i Spidsen for industrielle Anlæg.

Den kan i en vis Grad være nødt dertil, men den maa saavidt muligt søge at komme bort derfra. Staten eier i dette Tilfælde et Skibsværft; det kan, fornemmelig af militære Grunde, troer jeg, ikke afhændes, og Spørgsmaalet er kun, om Staten skal paatage sig at give dette Skibsværft en saa stor Udvidelse som muligt. Det er maaffee rigtigt, saaledes som bemærket af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Rothe) og af en æret Rigsdagsmand for Frederiksborg Amt (Clausen), at dette Skibsværft bør være i forsvarlig Stand, men det er aldeles ikke godtgjort, at Sligt ikke kan skee, medmindre Staten tilflyder Penge dertil. Det er langtfra altid Tilfældet, at Værksteder og Etablissementer af denne Art, som ere bortleiede, blive forsynede med alle Arter af Værktøi af selve Gieren; det er meget ofte, at Leieren selv i en større eller mindre Grad maa forsyne dem med disse Arbeidsmaterialier. Smedien og Svedestifterne, som forlanges til Helsingør, ere af en saa simpel Bestaafenhed, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at Leieren af Skibsværftet maa kunne anskaffe dem, og jeg troer, man kan være vis paa, at, om end Staten ikke bekoster dem, saa ville de alligevel blive anskaffede. Det vil være til Fordeel for Leieren af dette Skibsværft at have disse Redskaber ved Haanden, og jeg troer saaledes ikke, at man af Hensyn til de Skibe, der passere igennem Sundet og betale Told der, behøver at lade sig bestemme til at bevilge dette Tilskud, da jeg er fuldkommen overbevist om, at Skibsværftet vil blive sat i ligesaa god Tilstand, naar disse Tilskud ikke bevilges, som naar de bevilges (Nei!). Der er en Grund, som man især har lagt Vægt paa her, og det er, at det vilde forrente sig stærkt for Staten at gjøre disse Beskaffninger. Jeg vil herved tillade mig at henlede Opmærksomheden paa de Erfaringer, som vi i denne Henseende have gjort her i Landet; her er for Statens Regning blevet anlagt et meget stort Antal Fabrikker og industrielle Etablissementer, som alle have været beregnede paa at forrente sig og paa at give betydelige Overflud, men, uagtet man havde lovet sig Guld og grønne Skove, have de dog opslugt betydelige Summer (Hør!). Jeg maa derfor